

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Шакун Євгеній ФІЛОСОФІЯ БЕЗПЕКИ: ОСНОВНІ ПАРАДИГМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	45
Овчаров Олександр ФЕНОМЕН ПРАЦІ Й ВІДЧУЖЕННЯ У ФІЛОСОФІЇ К. МАРКСА..	48
<i>СЕКЦІЯ № 2. ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА В СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ</i>	
Добролюбська Юлія ХРОНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ «КНИГИ ПРО ВЕЛИКЕ ЄДНАННЯ» КАН Ю-ВЕЯ У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	52
Федорова Алла СТАРОВІРИ БУДЖАКА: МІЖ КОНФОРМІЗМОМ ТА НОНКОНФОРМІЗМОМ (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ).....	56
Rybka Nataliia, Pecherskyi Ivan THE PHILOSOPHY OF ARTHUR SCHOPENHAUER AS PROJECTED ON MODERN GENERATIONS.....	59
Світлицька Віолета МИСТЕЦТВО МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКА ПЕРСПЕКТИВА ТА КЛЮЧОВІ РИСИ.....	62
Габер Мохаммед Аль-Сейєд Аміна МЕТАМОДЕРН ЯК СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА.....	64
Начев Микола ПОШИРЕННЯ МЕТАМОДЕРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	67
Неборак Олександра ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ...	71
Данільченко Анастасія КОЗАЦЬКЕ БАРОКО ЯК СТИЛЬ: ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.....	75

СВІТЛИЦЬКА ВІОЛЕТА

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Філософія»

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

МИСТЕЦТВО МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКА ПЕРСПЕКТИВА ТА КЛЮЧОВІ РИСИ

Мистецтво метамодерну постає як культурний жест, спрямований на подолання диктату бінарного мислення. Воно прагне вивести з вузьких рамок опозицій – глибокого та поверхневого, трагічного та комічного, складного та простого, загального та приватного, трансцендентного та екзистенційного. Там, де попередні естетичні парадигми будували цінності на конфліктах та розбіжностях, метамодернізм будує цілісну логіку буття, в якій істина розкривається не як одновимірне поняття, а як поліфонія можливих семантичних форм. Саме в цьому метанаративному просторі мистецтво прагне повернути людині відчуття автентичної реальності та пробудити її від культурних шаблонів, де романтизм, постмодерністські іронії та модерністські утопії втратили свою інтегруючу силу. Як наголошує Ю. Шабанова, метамодерне мистецтво демонструє не просто зміну художніх уподібнень, а глибоку зміну у способі думки – «стрибок свідомості», так званий «квантовий стрибок свідомості на принципово новий рівень онто-холістичного синкретизму... «Новий холізм» Метамодерну полягає в серединній позиції, осциляції по вертикалі, де крайні онтологічні виміри у вигляді трансцендентного та екзистенційного не протиставляються один одному, а взаємодовизначаються, стверджуючи буття в його трансцендентно-іманентній єдності» [1, 89]. І в цьому контексті дослідниця згадує інтелектуальну спадщину М. Екхарта, німецького містика XIV століття, який окреслив «інтровертне трансцендентування» як подолання меж усталеного досвіду, інтуїтивне проникнення в основу буття, що водночас присутня і в світі, і в самій людині [1, 89]. Саме цей спосіб духовного руху – не втеча від реальності, а заглиблення в її найсуттєвіші прошарки, на наш погляд, виявляється наближеним до філософії метамодерну та його прагнення утримувати єдність протилежностей у живому процесі осмислення. Використовуючи як вихідну позицію класифікацію сучасних мистецьких тенденцій, запропоновану Ю. Шабановою [1, 90], спробуємо представити узагальнений аналіз основних рис цього явища. Отже, характерні риси сучасного мистецтва метамодерну такі:

1. Інтерактивність як спосіб співіснування художника та глядача (сучасне мистецтво долає межу між автором та реципієнтом, надаючи останньому не пасивну, а залучену позицію. Інтерактивні формати від перформативних

ситуацій до інсталяцій створюють простір співтворчості, де глядач стає співучасником, і навіть співавтором художнього акту. Такий ракурс формує суб'єкт-суб'єктні відносини, в яких мистецтво перетворюється не лише на естетичний об'єкт, а й на подію міжособистісного діалогу.

2. Перформативність як стратегія подолання постмодерністської дисперсії. На відміну від фрагментації та деконструкції постмодернізму, метамодернізм виводить мистецтво на площину досвіду. Перформативність надає художньому образу внутрішньої переконаності, де замість інтелектуальних сумнівів виникає екзистенційне прийняття сенсу, що розкривається через естетику безпосередніх емоцій та процесуальних дій.

3. Особлива естетична чутливість (неоромантизм) виникає як реакція не на кризу просвітницького раціоналізму, а на перенасичення світу інформаційними потоками. Раціональне мислення не встигає за темпами цифрової реальності, і на його місце приходить підвищена емоційність та чуттєве сприйняття. Якщо романтики «тікали» до природи та минулого, то метамодерністський неоромантизм занурюється в мережеву глобальність – єдиний цифровий простір, що об'єднує безліч особистісних світів.

4. Атопічність як втрата та пошук нового місця буття означає відсутність фіксованого культурного чи соціального топосу. Метамодерністська людина намагається знайти свою автентичність поза усталеними нормами. Водночас такий стан відкриває шлях до нової духовності, в якій поєднуються іманентне та трансцендентне. Часто саме природа чи цифровий простір стають новими формами «притулку», але вже не у формі втечі, а як пошук екологічного та екосемантичного оновлення людини.

5. Нова простота як ясність переживання, – метамодерністське мистецтво повертає емоцію як сильний, відкритий, щирий афект. Йдеться не про сентиментальність, а про чистоту почуття, що поєднує дитячу ясність та дорослу рефлексію. На відміну від постмодерністської іронії, яка призвела до емоційної атрофії, нова простота формує «прозорість» досвіду, в якій емоційний досвід стає основою сенсу.

6. Реконструктивність цілісності проявляється як намагання відновити втрачений зв'язок між людиною та буттям, поєднуючи різні культурні прошарки в синкретичні форми. Це рух до універсальних істин, але без наївного повернення до старих метанаративів; радше, йдеться про оновлену форму цілісності, де онтоантропологічне ядро людини набуває нового значення.

7. Індивідуалізована музична мова, де немає домінуючої стилістичної формули. Кожен автор будує свій власний мікрокосм, який поєднує емоційність, неоромантичну щирість та індивідуальні інтонації. Це не еклектика, а особиста музична онтологія, де композиція стає способом життя у світі.

8. Коливання між щирістю та іронією (oscillation) та створення своєрідного синусоїду значень, де серйозність та гра співіснують без взаємоскасування.
9. Етична чутливість та відповідальність, на відміну від постмодерністської байдужості, повертається до теми відповідальності – за світ, за Іншого, за майбутнє. Естетика стає етично забарвленою, а творчість постає стає механізмом вироблення власного ціннісного бачення.
10. Проекція у майбутнє та фокус на його потенційних можливостях (futurity), мистецтво метамодерну не обмежується ностальгією чи постмодерністською фрагментацією, а прагне конструювати нові смисли та можливі світи, зосереджуючись на конструктивному майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шабанова Ю. О. Метамодерн у мистецькому просторі: передчуття нової культурної парадигми. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Випуск 43. 2022, С.87-94. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi43.586>

ГАБЕР МОХАММЕД АЛЬ-СЕЙЄД АМІНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність
035 Філологія, Українсько-німецький інститут,
Науковий керівник: **АФАНАСЬЄВ ОЛЕКСАНДР**, доктор філософських
наук, професор кафедри філософії, історії та політології,
Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, Україна

МЕТАМОДЕРН ЯК СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

У сучасному культурному просторі дедалі частіше з'являється поняття метамодерн. Воно позначає не просто новий напрям у мистецтві, а цілий світогляд, що сформувався як реакція на кризу постмодернізму. Якщо модерн шукав істину, а постмодерн іронізував над нею, то метамодерн намагається знайти баланс між вірою й сумнівом, між щирістю та іронією, між надією й розчаруванням. Саме тому його часто описують формулою «коливання між модерном і постмодерном».

Термін метамодернізм увели у науковий обіг нідерландські дослідники Тімотеус Вермеулен та Робін ван ден Аккер у статті «Notes on Metamodernism» (2010). Вони вважали, що нове покоління митців та мислителів уже не відповідає логіці постмодерну - тотальної іронії, пародії та деструкції сенсів. Людина ХХІ століття живе у стані, коли іронія більше не рятує: вона прагне знову вірити, любити, творити, але вже з усвідомленням абсурду й складності світу. Отже, метамодерн - це не відмова від постмодернізму, а його переосмислення. Він не повертає нас повністю до модерністського ідеалізму, але намагається поєднати прагнення до істини з усвідомленням її

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.